

Til høringsinstansene

Deres ref:

Vår ref: 2022/262777

Dato: 20.12.2022

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I FORSKRIFT OM NÆRINGSMIDLER TIL SÆRSKILTE GRUPPER MV.

Mattilsynet sender med dette på høring forslag til:

- forskrift om endring i forskrift 10. januar 2014 nr. 21 om næringsmidler til særskilte grupper og
- forskrift om oppheving av forskrift 1. oktober 1998 nr. 949 om næringsmidler beregnet til bruk i energibegrenset kost for vektreduksjon (slankeproduktforskriften) og forskrift 13. august 2008 nr. 936 om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger (forskrift om morsmelkerstatning mv.).

Forslag til endring i forskrift om næringsmidler til særskilte grupper

Retting av feil i § 1c

I endringsforskriften foreslår vi å rette en feil i gjengivelsen av det norske navnet på forordning (EU) 2017/1798 i § 1c første ledd i forskrift om næringsmidler til særskilte grupper. Korrekt norsk navn skal være: «forordning (EU) 2017/1798 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 609/2013 med hensyn til særlige sammensetnings- og informasjonskrav til totale kosterstatninger for vektkontroll».

Samtidig endrer vi også overskriften i § 1c, slik at den blir i samsvar med overskriftene i § 1a og § 1b, slik: «Gjennomføring av forordning (EU) 2017/1798».

Gjennomføring i norsk rett av forordning (EU) 2022/2182

Endringsforskriften skal også gjennomføre kommisjonsforordning (EU) 2022/2182 i norsk rett. Forordningen endrer forordning (EU) 2017/1798 om særlige sammensetnings- og informasjonskrav til totale kosterstatninger for vektkontroll, som er gjennomført i norsk rett i § 1c i forskrift om næringsmidler til særskilte grupper. Forordning (EU) 2022/2182 endrer sammensetningskravene for fettsyrene linolsyre, alfa-linolensyre og mineralet magnesium.

Ettersom denne forordningen allerede er vedtatt i EU, er det ikke mulig å påvirke innholdet i forordningen. Høring gjennomføres i slike sammenhenger hovedsakelig av informasjonshensyn.

Forordningen som er grunnlaget for forskriftsendringen, er foreløpig ikke klarert av norske myndigheter for innlemmelse i EØS-avtaleverket og er ikke behandlet i EØS-komiteen. Høringen gjennomføres derfor med forbehold om vedtak i EØS-komiteen om innlemmelse av forordningen i EØS-avtaleverket.

Mer om innholdet i forordning (EU) 2022/2182:

EU-kommisjonen mottok i 2019 en forespørsel fra *Total Diet & Meal Replacements Europe* om endring i sammensetningskravene for fettsyrene linolsyre, alfa-linolensyre og mineralet magnesium i totale kosterstatninger for vektkontroll. Bakgrunnen var ny vitenskapelig dokumentasjon. EU-kommisjonen ba EFSA om en vitenskapelig uttalelse om dette. EFSA publiserte sin uttalelse i februar 2021. I denne uttalelsen konkluderte EFSA med følgende for disse tre stoffene:

Linolsyre:

Det er ikke behov for å tilsette denne fettsyren til totale kosterstatninger for vektkontroll, da den mengden linolsyre som frigis fra fettvevet ved slanking er tilstrekkelig for å dekke inntaket av denne fettsyren.

Alfa-linolensyre:

Frigjøring av alfa-linolensyre fra fettvev ved vekttap under inntak av totale kosterstatninger for vektkontroll, er ikke tilstrekkelig for å dekke et adekvat inntak. For å få et adekvat inntak, er det nødvendig med et inntak på minst 0,8 g alfa-linolensyre/dag fra den totale kosterstatningen for vektkontroll.

Magnesium:

I dag skal totale kosterstatninger for vektkontroll ikke inneholde mer enn 250 mg magnesium i en hel dagsrasjon. Økning av den totale mengden for magnesium i totale kosterstatninger for vektkontroll til 350 mg/dag, vil ifølge EFSA, ikke medføre negative helseeffekter. Selv om et høyt inntak av magnesium kan resultere i diare, mener EFSA at sannsynligheten for dette er liten blant personer som bruker totale kosterstatninger for vektkontroll. Disse personene er ifølge EFSA oftere plaget med forstoppelse enn diare.

Forordning (EU) 2022/2182 medfører følgende endringer i sammensetningskravene til totale kosterstatninger for vektkontroll i forordning (EU) 2017/1798:

Stoff	Sammensetningskrav i forordning (EU) 2017/1798	Nye sammensetningskrav i forordning (EU) 2022/2182
Linolsyre	Linolsyreinnholdet i totale kosterstatninger for vektkontroll er minst 11 g i en hel dagsrasjon.	Krav om tilsetning av linolsyre oppheves.
Alfa-linolensyre	Totale kosterstatninger for vektkontroll minst 1,4 g alfa-linolensyre per daglige rasjon.	Minimumskravet til tilsetning av alfa-linolensyre reduseres til 0,8 g per daglige rasjon.
Magnesium	Innholdet av magnesium i totale kosterstatninger skal ikke overstige 250 mg per daglige rasjon.	Maksimumskravet til tilsetning av magnesium økes til 350 mg per daglige rasjon.

Ettersom endringene fører til at regelverket blir mindre strengt for virksomhetene, er det ikke behov for nye overgangsbestemmelser i denne sammenheng.

Forskrift om oppheving av slankeproduktforskriften og forskrift om morsmelkerstatning mv.

Slankeproduktforskriften og forskrift om morsmelkerstatning mv. gjennomfører henholdsvis direktiv 96/8/EF og direktiv 2006/141/EF i norsk rett. De to direktivene er opphevet og er

erstattet av henholdsvis forordning (EU) 2017/1798 om særlige sammensetnings- og informasjonskrav til totale kosterstatninger for vektkontroll og forordning (EU) 2016/127 om særlige sammensetnings- og informasjonskrav til morsmelkerstatninger og tilskuddsblandinger og med hensyn til kravene til informasjon om spedbarns- og småbarnsernæring. Disse to forordningene er gjennomført i forskrift om næringsmidler til særskilte grupper og slankeproduktforskriften og forskrift om morsmelkerstatning mv. kan derfor oppheves. Se vedlagte utkast til forskrift om oppheving av disse forskriftene. Endringene vil tre i kraft så raskt som mulig etter høringen.

For virksomheter som omsetter totale kosterstatninger for vektkontroll og morsmelkerstatninger og tilskuddsblandinger har siden de nye forordningene trådte i kraft hatt en lang overgangsperiode til å tilpasse seg de nye kravene i de nye forordningene. Virksomhetene har lovlig kunnet sette produkter på markedet og omsette disse helt frem til lageret er tomt (jf. artikkel 21(2) i forordning (EU) nr. 609/2013). Det betyr i praksis at det kan være produkter på det norske markedet, som oppfyller kravene i de «gamle» direktivene og som virksomhetene fortsatt lovlig omsetter.

Generelt om forskriftsutkastene

Begge forskriftsutkastene er foreslått hjemlet i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd. Forskriftene skal i henhold til delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884, fastsettes av Mattilsynet. Forordning (EU) 2022/2182 vil bli implementert i forskrift om næringsmidler til særskilte grupper ved at vedlegg I i forordning (EU) 2017/1798 endres.

Forordningsformen velges av EU i tilfeller hvor man har behov for at regelverket skal gjelde likelydende i hele EU, og med det også i hele EØS-området. Forordningene gjelder direkte i alle EUs medlemsland, men må gjøres til del av norsk rettsorden. På grunn av behovet for likelydende regelverk stiller EØS-avtalen strenge krav til gjennomføringen, nemlig at forordningen «som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden», jf. EØS-avtalen artikkel 7 ved at forordningen gjennomføres i en henvisningsbestemmelse, se forskriftsutkastet §1.

Denne metoden innebærer at rettigheter og plikter ikke kan leses direkte ut av forskriften. Brukere må gå til selve forordningsteksten for å finne dem. For å lette tilgjengeligheten, er forslaget til forordningstekst lagt ved høringen. I forbindelse med kunngjøring av forskriften, vil Mattilsynet sørge for at forordningsteksten også blir å finne i tilknytning til forskriften.

Kort konsekvensvurdering

Vi kan ikke se at forslagene ovenfor vil ha administrative, økonomiske eller andre konsekvenser av betydning, verken for virksomhetene, myndighetene eller forbrukerne og samfunnet for øvrig.

Høringssvar

Alle høringsinnspill vil bli offentliggjort. Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside:

https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/spesialmat_og_kosttilskudd/totale_erstatninger_for_vektkontroll/ending_i_sammensetningskravene_til_totale_kosterstatninger_for_vektkontroll.48825

Høringsfrist: 20. februar 2023

Høringssvarene vil bli offentliggjort.

Med hilsen

Are Tømmerberg Sletta
seksjonssjef, kjemisk mattrygghet

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Vedlegg:

- Utkast til forskrift om endring i forskrift om næringsmidler til særskilte grupper
- Utkast til forskrift om oppheving av slankeproduktforskriften og forskrift om morsmelkerstatning mv.
- Forordning (EU) 2022/2182 i engelsk versjon